

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย วิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย และแนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยในการจัดการเรียนการสอนการรู้เท่าทันสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย
- 1.2 เพื่อศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทัน สารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย
- 1.3 เพื่อศึกษาแนวทาง การส่งเสริม การรู้เท่าทัน สารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย

2. ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 7 มกราคม 2558 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2558 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับตัวแปรเดียว (Uni-variate Analysis) ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษา ระดับ การรู้เท่าทัน สารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย (วัตถุประสงค์ที่ 1) และใช้การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย และปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับ การรู้เท่าทัน สารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย มาพัฒนาเป็นร่าง แนวทาง การส่งเสริม การรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย จากนั้นจึงใช้แนวคำถาม (Discuss Issue) กับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ จำนวนทั้งสิ้น 6 คน และใช้เทคนิคการ สทนากลุ่ม (Focus Group) จากนั้น สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการประชุมกลุ่มและเขียนรายงานในเชิงข้อมูลคุณภาพ เพื่อกำหนดแนวทาง การส่งเสริม การรู้เท่าทัน สารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย (วัตถุประสงค์ข้อที่ 3)

3. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัย

พบว่า การศึกษาการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ใช้คำถาม จำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทยมีการรู้เท่าทันสารสนเทศ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 19.46 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 48.7) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 16-26 คะแนน จากคะแนน 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40.0 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายมาตรฐานพบว่า

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 4.93 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 49.3) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4-7 คะแนน จากคะแนน 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.3

มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้เป็นอย่างดี และประสิทธิผล ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 7.75 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 48.4) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6-10 คะแนน จากคะแนน 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.8

มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถประเมินสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณและบูรณาการสารสนเทศที่เลือกสรรแล้วให้เข้ากับพื้นฐานความรู้เดิมของตน ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 4.14 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 51.8) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 คะแนน จากคะแนน 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35.8

มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ย 0.93 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 31.0) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 0-1 คะแนน จากคะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.5

มาตรฐานที่ 5 นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเข้าใจเศรษฐกิจกฎหมายและสังคมที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมทั้งใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ย 1.68 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มเท่ากับ 56.0) คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 0-1 คะแนน จากคะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.3

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้นำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้เทคนิค

Stepwise เพื่อศึกษาตัวแปรที่สำคัญที่สุด พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาโดยภาพรวมมีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชา ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และการบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศ ในหลักสูตร ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศพบว่า มีปัจจัยจำนวน 8 ตัวแปร ที่เกี่ยวข้องกับ การรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของ มหาวิทยาลัย และการบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ ส่วนใหญ่มีความเห็น สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร

อีกทั้งยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การรู้เท่าทันสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ควรเกี่ยวข้องกับปัจจัยอีก 8 ตัวแปร ได้แก่ มหาวิทยาลัย คณะ การรู้คอมพิวเตอร์ การรู้ภาษาอังกฤษ ทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศของผู้สอน วิธีการสอน /รูปแบบการสอน แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ส่วนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

3.1 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศกับนักศึกษา จำนวน 110 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.46) รองลงมาคือตัวผู้เรียนเอง จำนวน 107 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.35) บรรณารักษ์ จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละ 67.61) และผู้บริหาร จำนวน 93 คน (คิดเป็นร้อยละ 66.49) เมื่อพิจารณารายด้านดังนี้

ด้านผู้สอน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้สอนควรมีรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลาย แปลกใหม่ สอนด้วยความลึกซึ้ง และเน้นการปฏิบัติมากที่สุดจำนวน 35 คน

(คิดเป็นร้อยละ 31.82) รองลงมาคือ ผู้สอนควรร่วมมือกับทุกฝ่ายในการวางแผน แนะนำ กระตุ้นให้ นักศึกษาเกิดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ครบถ้วนและถูกต้องจำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.00)

ด้านผู้เรียน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรค้นคว้าอยู่เสมอทั้ง ในและนอกห้องเรียนมากที่สุดจำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละ 49.53) รองลงมาคือ ผู้เรียนควรตั้งใจเรียน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 37.78)

ด้านบรรณารักษ์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า บรรณารักษ์ ควรให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศมากที่สุดจำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.04) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ควรจัดอบรม สาธิต ให้ความรู้แก่นักศึกษา แนะนำ ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศใหม่ๆจำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.79)

ด้านผู้บริหาร พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้ทันสมัยมากที่สุดจำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.48) รองลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและให้ความรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์หรือคู่มือแก่ผู้บริหาร บุคลากร และ นักศึกษา และผู้บริหารจำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.35)

3.2 แนวทางการส่งเสริมการ รู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ เกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการ รู้เท่าทัน สารสนเทศของ นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณตาม ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และปรับประเด็นตัวแปรให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ หน่วยงานสถานศึกษา/มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 หน่วยงานสถานศึกษา/มหาวิทยาลัย

3. 2.1.1 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) ผู้บริหารควรมีความรู้ เข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของ การรู้เท่าทันสารสนเทศที่มีต่อผู้เรียน และกำหนดเป็นนโยบาย และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) ผู้บริหารและผู้สอนควรบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศเข้าไปใน ทุกรายวิชา
- 3) ผู้บริหารควรวางแผน และกำหนดให้นักศึกษาระดับบัณฑิต มีทักษะ การรู้เท่าทันสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษา หรือควรมีแบบวัดมาตรฐาน การรู้เท่าทัน สารสนเทศก่อน รับเข้าศึกษา หากไม่ผ่านต้อง เข้าเรียน (take course) วิชาการรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy)

- 4) ผู้บริหารควรกำหนดให้บรรณารักษ์เป็น coordinator แล้วให้ผู้เรียน

เลือก Phase เรียน

5) ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์/นโยบายการสอนโดยเน้นการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษา โดยบูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ เข้ากับขั้นตอนการวิจัย (Research-Base Learning)

3.2.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ผู้สอนต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ถูกต้อง จึงจะสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษาได้
- 2) ผู้สอนทุกกลุ่มสาขาวิชาควรสอดแทรก/บูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ กับการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ Problem-Base Learning (PBL) และ Research-Base Learning (RBL)
- 3) ผู้สอนควรสอนโดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย
- 4) ผู้สอนควรใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 5) ผู้สอนควรร่วมมือกับทุกฝ่ายในการวางแผนและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ครบถ้วนและถูกต้อง

3.2.1.3 ด้านการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

- 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาแหล่งสารสนเทศ/ห้องสมุด และการจัดแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเหมาะสม
- 2) ผู้สอนและบรรณารักษ์ ควรเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ นักศึกษา เข้าถึงสารสนเทศได้หลากหลายช่องทาง เช่น LINE, Facebook และ e-Mail เป็นต้น
- 3) บรรณารักษ์ ควรปรับการทำงานโดยเข้าถึง นักศึกษา ให้มากขึ้น ให้ความร่วมมือกับอาจารย์/ผู้สอน เช่น ห้องสมุดจัดกิจกรรมเชิงรุกโดยให้ความรู้กับนักศึกษา
- 4) บรรณารักษ์ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และบริการต่างๆ
- 5) บรรณารักษ์ควรปรับปรุงบุคลิกภาพ สร้างความเป็นมิตร และเต็มใจในการให้บริการ
- 6) บรรณารักษ์ควรมีความรู้ เข้าใจ และสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษา
- 7) บรรณารักษ์ควรคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ตลอดเวลา และให้บริการอย่างต่อเนื่อง
- 8) บรรณารักษ์ควรทำความร่วมมือกับผู้สอนทั้งในระดับสาขา และคณะ

9) บรรณารักษ์ควรจัดอบรม สาธิต ให้ความรู้แก่นักศึกษา แนะนำ
ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศใหม่ๆ

10) บรรณารักษ์ควรจัดหาสื่อ /แหล่งการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้
ทันสมัยเพื่อให้บริการ

3.2.2 หน่วยงานภายนอกด้านการศึกษา

3.2.2.1 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร กำหนดนโยบายการประกัน
คุณภาพเกี่ยวกับ มาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศ ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เช่น กำหนด ทักษะ
การรู้สารสนเทศ ให้เป็นตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน ในองค์ประกอบด้านการ
ผลิตบัณฑิต

3.2.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร พัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้
มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ

3.2.2.3 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร ให้การสนับสนุนด้าน
งบประมาณในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ

4. อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย
ไทย มีประเด็นสำคัญในการอภิปราย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัย
พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยมีการรู้เท่าทันสารสนเทศโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งพบว่านิสิตมีการรู้สารสนเทศโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง
ขัดแย้งกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) ที่ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย
เมื่อจำแนก ตามรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการ ด้านการ
เข้าถึงสารสนเทศ ด้านการ ประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และบูรณาการสารสนเทศ ในระดับ
ปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการรู้
สารสนเทศในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ
ในระดับปานกลาง ขัดแย้งกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) ที่พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีการรู้
สารสนเทศด้านการกำหนดขอบเขตของสารสนเทศ ด้านการค้นคืนสารสนเทศ และด้านการประเมิน
สารสนเทศในระดับน้อย

ส่วนด้านการ ใช้สารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม ในระดับน้อย สอดคล้องกับ งานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการรู้สารสนเทศในด้าน ความสามารถในการใช้สารสนเทศ มีการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ ชัดแย้งกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) ที่พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีการรู้สารสนเทศด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับ ปานกลาง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย มี จำนวนทั้งสิ้น 8 ตัวแปร ได้แก่

1) เพศ: นักศึกษาที่เป็นหญิง มีระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศมาก กว่า นักศึกษาที่เป็นชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของน้อย คันชังทอง (2538) ที่ศึกษาความสามารถในการ ใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตเพศหญิงมี ความสามารถในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตเพศชาย ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าโดยธรรมชาติแล้วเพศหญิงเป็น เพศที่มีความละเอียดรอบคอบ ขยันหมั่นเพียร ทั้งนี้การเป็นผู้รู้เท่าทันสารสนเทศได้ต้องหมั่นฝึกฝน ด้วยนิสัยเหล่านี้จึงอาจทำให้นิสิตหญิงมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตชาย (ตรี พันธุ์มณี , 2540; กัญญา สุวรรณแสง, 2542)

2) อายุ: นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีระดับ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการใช้ สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่มีอายุ ระหว่าง 30-44 ปี อาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาที่มีอายุ มากกว่า 45 ปีขึ้นไป จัดอยู่ในกลุ่มเจนบี (Generation B) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เคารพกฎเกณฑ์ กติกา (สาระดีดี. คอม, 2553) ประกอบกับอายุที่มากขึ้น ทำให้มีวุฒิภาวะในการใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ และ รอบคอบ มากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 30-44 ปี

3) กลุ่มสาขาวิชา: นักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับการ รู้เท่าทัน สารสนเทศ โดยภาพรวม มาก กว่านักศึกษา ที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่พบว่านิสิตที่เรียนกลุ่ม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมสูงกว่านิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ อาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาขาวิชาที่มีการ จัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีมีระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ มากกว่านักศึกษาที่ กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และนักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับ

การรู้เท่าทันสารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ รายด้านมากกว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นกลุ่มสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศมากกว่ากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4) เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี : นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี ระหว่าง 3.01-3.50 และ 3.51-4.00 จำแนกได้ว่า นักศึกษาที่มี เกรดเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.01-3.50 มีทักษะการรู้เท่าทัน สารสนเทศ โดยภาพรวม มาก กว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 2.01-2.50 และ 2.51-3.00 และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.51-4.00 มีระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศโดยภาพรวมมากกว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.01-2.50, 2.51-3.00 และ 3.01-3.50

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.01-3.50 มีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ , การเข้าถึงสารสนเทศ , การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ มาก กว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.01-2.50 และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.01-3.50 มีทักษะการรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ , ด้านการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมมากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00

นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.51-4.00 มีทักษะ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ , ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ , ด้านการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.01-2.50 และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.51-4.00 มีทักษะ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ, ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ, ด้านการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ ด้านการใช้สารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00 รวมทั้งนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.51-4.00 มีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.01-3.50 จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรีระหว่าง 3.01-3.50 และ 3.51-4.00 มีระดับ การรู้เท่าทัน สารสนเทศ รายด้านมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนระหว่าง 2.01-2.50

และ 2.51-3.00 อาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาที่เรียนดีจะมีทักษะในการอ่าน การคิด วิเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีจริยธรรม มากกว่านักศึกษาที่เรียนอ่อน ตามลำดับ

5) ประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ : นักศึกษาที่มีประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศทุกวัน มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง, สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และเดือนละ 1-2 ครั้ง ชัดแย้งกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่พบว่านิสิตที่มีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6) ประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด : นักศึกษาที่มีประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ โดยภาพรวม มากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดมาก่อน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดมาก่อน ชัดแย้งกับงานวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ที่พบว่านิสิตที่มีระยะเวลาที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และชัดเจนกับงานวิจัยของน้อย คันชิ่งทอง (2538) ที่พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความสามารถในการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7) โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย : นักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอ และให้บริการอย่างรวดเร็ว มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ มากกว่านักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ และให้บริการไม่รวดเร็ว อาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอ และให้บริการอย่างรวดเร็วช่วยในการค้นคว้าสารสนเทศ และใช้สารสนเทศได้อย่างทันที่

8) การบูรณาการรู้เท่าทันสารสนเทศสารสนเทศในหลักสูตร : นักศึกษาที่ได้เรียนการบูรณาการทักษะด้านการใช้ สารสนเทศ มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ โดยภาพรวม มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียน โดยการบูรณาการทักษะดังกล่าว

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนการบูรณาการทักษะด้านการ ประเมิน สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ มีระดับการรู้เท่าทัน สารสนเทศ ด้านการใช้ สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม อาจเป็นไปได้ว่าการบูรณาการการรู้สารสนเทศในทักษะ ด้านการ ประเมิน สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ

ส่วนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ และจากความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ในทางที่สอดคล้องกัน จำแนกเป็น 2 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

3.1 หน่วยงานสถานศึกษา/มหาวิทยาลัย

3.1.1 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) ผู้บริหารควรมีความรู้ เข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการรู้เท่าทันสารสนเทศ ที่มีต่อผู้เรียน และกำหนดเป็นนโยบาย และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) ผู้บริหารและผู้สอนควร บูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศ เข้าในทุกรายวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณาจารย์ (2550) ที่ศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศ พบว่า ควรสอนการรู้เท่าทันสารสนเทศในทุกเนื้อหาวิชา ในระดับมาก
- 3) ผู้บริหารควรวางแผน และกำหนด ให้นักศึกษาระดับบัณฑิต มีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการ สำเร็จการศึกษา หรือควรมีแบบวัดมาตรฐาน การรู้เท่าทันสารสนเทศก่อน รับเข้าศึกษา หากไม่ผ่านต้องเข้าเรียน (take course) วิชาการรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy)
- 4) ผู้บริหารควรกำหนดให้บรรณารักษ์เป็น coordinator แล้วให้ผู้เรียนเลือก Phase เรียน
- 5) ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์/นโยบายการสอนโดยเน้นการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษา โดย บูรณาการ ทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ เข้ากับขั้นตอนการวิจัย (Research-Base Learning) สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณาจารย์ (2550) ที่พบว่าควรบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศเข้ากับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาวิจัย ในระดับมาก

3.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ผู้สอนต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ถูกต้อง จึงจะสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษาได้
- 2) ผู้สอนทุกกลุ่มสาขาวิชาควรสอดแทรก/บูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ กับการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ Problem-Base Learning (PBL) และ Research-Base Learning (RBL)
- 3) ผู้สอนควรสอนโดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย
- 4) ผู้สอนควรใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 5) ผู้สอนควรร่วมมือกับทุกฝ่ายในการวางแผนและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ครบถ้วนและถูกต้อง

3.1.3 ด้านการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

1) ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาแหล่งสารสนเทศ/ห้องสมุด และการจัดแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณางค์ เชษฐบุตร (2550) ที่พบว่าบรรณารักษ์ควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการรู้สารสนเทศ ในระดับมาก อีกทั้งควรจัดหาคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ และปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดและบนเว็บไซต์ให้มีประสิทธิภาพ ในระดับมากที่สุด

2) ผู้สอนและบรรณารักษ์ ควรเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ นักศึกษาเข้าถึงสารสนเทศได้หลากหลายช่องทาง เช่น LINE, Facebook และ e-Mail เป็นต้น และควรจัดหาสื่อ /แหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัยเพื่อการบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณางค์ เชษฐบุตร (2550) ที่พบว่าบรรณารักษ์ควรสอนการรู้สารสนเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำการรู้สารสนเทศ การให้ความร่วมมือกับผู้สอน และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านกรู้สารสนเทศในระดับมาก

3) บรรณารักษ์ควรปรับการทำงานโดยเข้าถึง นักศึกษาให้มากขึ้น ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ / ผู้สอน เช่น ห้องสมุดจัดกิจกรรมเชิงรุกโดยให้ความรู้กับนักศึกษา

4) บรรณารักษ์ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และบริการต่างๆ

5) บรรณารักษ์ควรปรับปรุงบุคลิกภาพ สร้างความเป็นมิตร และเต็มใจในการให้บริการ

6) บรรณารักษ์ควรมีความรู้ เข้าใจ และสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ ให้กับนักศึกษา

7) บรรณารักษ์ควรคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ตลอดเวลา และให้บริการอย่างต่อเนื่อง

8) บรรณารักษ์ควรทำความร่วมมือกับผู้สอนทั้งในระดับสาขา และคณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณางค์ เชษฐบุตร (2550) ที่พบว่า บรรณารักษ์ควรร่วมมือกับผู้สอนในการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศในระดับมาก

9) บรรณารักษ์ควรจัดอบรม สาธิต ให้ความรู้แก่นักศึกษา แนะนำทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณางค์ เชษฐบุตร (2550) ที่พบว่าบรรณารักษ์ควรจัดกิจกรรมนำการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา ในระดับมาก

3.2 หน่วยงานภายนอกด้านการศึกษา

3.2.1 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพ เกี่ยวกับมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศ ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เช่น กำหนด ทักษะการรู้สารสนเทศ ให้เป็นตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ในองค์ประกอบด้านการผลิตบัณฑิต

3.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร พัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ

3.2.3 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ

5. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

5.1.1 ควรจัดให้มีการสอนการรู้เท่าทันสารสนเทศโดยใช้รูปแบบการสอนแบบ Research-Base Learning (RBL) เพื่อให้รู้ขั้นตอน และเทคนิคการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ถูกต้อง

5.1.2 ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศ แก่ผู้สอนและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมีสมรรถนะในการใช้ทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.1.3 ควรจัดทำสื่อเสริมหรือเว็บไซต์เกี่ยวกับการสอนการรู้เท่าทันสารสนเทศโดยปรับให้เหมาะสมกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรทำวิจัยพัฒนามาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย เพื่อสร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณลักษณะบัณฑิต

5.2.2 ควรทำวิจัยเจาะลึก โดยพิจารณาจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มี การรู้เท่าทันสารสนเทศในระดับสูง และนักศึกษามีการรู้เท่าทันสารสนเทศในระดับต่ำ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง และวิเคราะห์หาเหตุผลเพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

5.2.3 ควรทำวิจัยศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นทิศทาง/แนวทางในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจนยิ่งขึ้น